

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Singularum rerum singulas species esse dixerunt Scotus, & alij. cap. 1.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

dit vniuersali, vt à singularibus abstra-
tur: in quantum intellectus ille cogno-
scens à rebus cognitionem accipit. Si ve-
ro sit aliquis intellectus à rebus cogniti-
onem non accipiens, vniuersale ab eo co-
gnitum non erit abstractum, à rebus, sed
quodammodo ante res præexistēs: vel se-
cundum ordinem causæ, sicut vniuersales
rerum rationes sunt in verbo Dei: vel sal-
tem ordine naturæ, sicut vniuersales rerū
rationes sunt in intellectu Angelicō.

Ad secundum dicendum, quod cogno-
scere aliquid in vniuersali, dicitur dupli-
citer. Vno modo ex parte rei cognitæ vt
scilicet cognoscatur solum vniuersalis na-
tura rei. Et sic cognoscere aliquid in vni-
uersali est imperfectius. Imperfecte enim
cognosceret hominem, qui cognosceret
de eo solum, quod est animal. Alio modo
ex parte mediij cognoscendi. Et sic perfe-
ctius est cognoscere aliquid in vniuersali,
perfectior enim est intellectus qui per v-
num vniuersale medium potest singula
propria cognoscere, quam qui nō potest.

Ad tertium dicendum, quod idem non
potest esse plurium propria ratio adæqua-
ta. Sed si sit excellens, potest idem accipi
vt propria ratio & similitudo diuersorum.
Sicut in homine est vniuersalis pruden-
tia quantum ad omnes actus virtutum, &
potest accipi vt propria ratio & similitu-
do particularis prudentiæ, quæ est in leo-
ne ad actus magnanimitatis, & eius quæ
est in vulpe, ad actus cautelæ, & sic de al-
ijs. Similiter in essentia diuina accipitur
propter sui excellentiā propria ratio sin-
gularum quæ sunt ea. Vnde sibi singula
similatur secundum proprias rationes. Et
eodem modo dicendum est de ratione v-
niuersali, quæ est in mente angeli, quod
per eam propter eius excellentiam multa
cognosci possunt propria cognitione.

Conclusio est, Angeli quo superiores, per
pauciores species eadem cognoscunt.

DISPUTATIO CCII.

An plurium rerum possit esse vna
species.

Singularum rerum singulas species esse, dixerunt Scotus,

Et alij cap. 1.

*Vnam esse speciem, aut qualitatem in Angelis plura repræ-
sentantem, plures auctores dixerunt, cap. 2.*

CAPVT I.

*Singularum rerum singulas species esse, dixerunt
Scotus, Et alij.*

Sicut sententia communi supponamus, An-
gelum per species intelligere, vt videamus, an
superior per pauciores intelligat, necesse est prius

ARTIC. III.

examinare, an plurium rerum vna species indi-
uidua esse possit: in qua difficultate prior opinio
sit asserentiū, non posse vnam & eandem speciem
esse plurium rerum. Ita docuerunt *Statut. 2. d. 3. h. 1.*
quasi. 10. §. Ista propositio, & §. Ad questionem, d. 3. h. 1.
quasi. 3. §. Alia opinio, Rich. ad. art. 6. quasi. 2. m. 2.
argumen. Sed contra maior quasi. 6. conclusio. 2. p. 4.
Cumque prædicti auctores extitissent, omnium
naturarum species esse à principio ingentis an-
gelo, decursu autem temporis species in diuina-
rum & singularium à rebus ipsis accipi, docet
singularum naturarum, & singularum indiuidua-
rum singulas species in angelo esse.

Probant vero primo, quia sequeretur ex opo-
posita sententia, vna specie repræsentari posse
infinita: nunc enim in supremo Angelo vel et v-
na species repræsentans omnes naturas possibili-
specie diuersas, vel saltem multas ex illis: illi-
gitur poterit repræsentare omnes naturas inferiores
speciei: hæc autem sunt infinitæ, quia sub quolibet
specie infinitæ alie fieri possunt: ergo vna species
posset infinita repræsentare. Similiter de indi-
uiduis argui potest hoc modo. Si est species aliqua
intelligibilis repræsentans naturam ipsam, & al-
qua indiuidua illius, poterit infinita in indiuidua re-
præsentare. Porro autem infinita, siue naturas
eiusdem naturæ, siue naturas eiusdem generis
posse eadem specie repræsentari, probat Scotus,
quia vbi pluralitas secundum numerum requirit
perfectiorem maiorem, infinitas secundum na-
merum requirit infinitam perfectionem: cum si,
vt quis portet tot libras, necesse est, habere tan-
tam virtutem, vt portet infinitas, oportet habere
infinitam: adde quod si esset vna species repræ-
sentans infinita saltem indiuidua, posset angelus
propria virtute omnia simul intelligere.

Secundo probat Scotus, vna qualitate nō pos-
se plura repræsentari, hoc argumentor: vna ratio
cognoscendi habet vnum obiectum adæquatum,
sub quo reliqua includuntur, sed vna species, seu
qualitas non potest habere vnum obiectum adæ-
quatum continens sub se reliqua, si per illam om-
nia creata repræsententur, vt quidam affirmant:
ergo nec vna species omnium creaturarum, nec
vna habitus ad omnia creata intelligenda, sicut
asserit Henricus, esse potest.

Tertio, nihil est principium cognoscendi a-
liud, nisi sit ratio illius, vel rationem eius conti-
neat, sed vna species non potest esse huiusmodi,
quia non potest continere rationes tot naturarum
in se, ergo non potest esse principium cognos-
cendi plura.

Quarto idem non potest affirmari pluribus di-
uersis inter se ergo vna qualitas nō potest esse si-
mililitudo & species tam variarum naturarum.

CAPVT II.

*Vnam esse speciem, aut qualitatem in Angelis plura repræ-
sentantem, plures auctores dixerunt.*

Multo magis communis, & verior sententia
est, quæ docet posse vnam, & eandem numerum
specie plura diuersa repræsentari, & huiusmodi
species Angelis concessas fuisse. Opinio hæc fuit
Alberti lib. de quatuor coanis 1. part. q. 5. art. 12. p. 1. m. 2.
d. 3. 2. parte distinctionis q. 2. art. 2. d. 3. h. 1.
3. & 4. Capreol. q. 2. art. 1. conclus. 7. & art. 3. ad argu-
menta Scoti contra illam Thom. de Argentina quasi. 2.